

Asia: VN/28915/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jokamiehenoikeuden nojalla luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lakiluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi kerääjän Suomeen kutsuvaa ostajaa koskevista edellytyksistä (5 §). Pykälän mukaan ostajalta edellytetään, että ostajaa ei ole elintarvikelain 16 a §:n mukaisessa menettelyssä lainvoimaisella päätöksellä todettu ei-luotettavaksi (1-kohta) ja että ostaja on vakavarainen ja taloudellisesti toimintakykyinen nyt säädettävässä laissa olevien velvollisuuksien täyttämiseksi (2-kohta). Em. edellytysten seuranta kuuluisi työ- ja elinkeinotoimistolle. Ykköskohdan osalta työ- ja elinkeinotoimisto saisi ostajalta tarvittaessa tiedon elintarvikevalvontaviranomaisen 16 a §:n nojalla antamasta päätöksestä.

Elintarvikelakia muutettiin joulukuussa 2019 siten, että elintarvikealalla toimivien tulee olla luotettavia. Em. elintarvikelain muutos tuli sovellettavaksi 1.6.2020 lähtien. Elintarvikealan toimijaa ei elintarvikelain mukaan pidetä luotettavana, jos hän on 1) kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana elinkeinotoiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta elintarvikeeturvallisuuden varmistamista tai kuluttajien turvallisuutta kohtaan; 2) kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- tai maksuvelvollisuuksien hoitamisen; tai 3) ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan. Luotettavuuden selvittämiseksi Ruokavirasto ja kunnan elintarvikevalvontaviranomainen voivat pyytää toimijasta Harmaan talouden selvitysyksiköltä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 5 §:ssä tarkoitetun veloitteidenhoitoselvityksen (VHS). Rajapintaa veloitteidenhoitoselvitysten saamiseksi ei vielä ole. Rajapinta on tarkoitus saada käyttöön v. 2022.

Elintarvikealalla toimiminen edellyttää harvoin elinkeinolupaa, ja elintarvikealan toimija voi useimmiten aloittaa toiminnan tehtyään ilmoituksen toiminnan aloittamisesta kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle. Toimijan luotettavuus on yksi elintarvikevalvonnassa huomioitava seikka, monien muiden vaatimusten ohella, eivätkä elintarvikevalvontaviranomaiset tule tekemään

luotettavuusarviointia kaikista elintarvikealan toimijoista. Valvontaviranomainen ei myöskään tee luotettavuusarvioinnista toimijaa koskevaa valituskelpoista päätöstä.

Ruokavirasto ei pidä tarkoituksenmukaisena eikä edellä esitetyistä syistä johtuen edes mahdollisena, että elintarvikevalvontaviranomaiset olisivat ehdotetulla tavalla mukana kerääjiä Suomeen kutsuvien ostajien taloudellisten edellytysten arvioinnissa. Ruokavirasto esittääkin harkittavaksi, että lakiin lisättäisiin tarvittaessa säännökset, joiden nojalla työ- ja elinkeinotoimistot voisivat tehdä toimijan luotettavuusarvioinnin Harmaan talouden selvitysyksikön velvoitteidenhoitoselvityksiä hyödyntäen. Työ- ja elinkeinotoimistot arvioisivat ehdotuksen mukaan muutenkin ostajan vakavaraisuutta ja taloudellista toimintakykyä.

Hannula Kirsi
Ruokavirasto